

Comenta

Me gusta 0

g+1 0

SEGLE XX

La Mancomunitat. Objectiu: construir un país modern

← La construcció d'un país modern

Reordenar les peces del taulell →

Un ens simbòlic però sense poder

Crear la Mancomunitat, tot i les seves limitades competències, no va ser fàcil

Antoni Sella (text), Enric Pujol (assessorament)

Ara, en el moment solemne de prendre possessió del càrrec, Prat de la Riba repassa el calvari que també ha viscut aquests darrers anys amb els diversos caps del Govern espanyol, es diguessin Maura, Canalejas, Romanones o Dato. Aconseguir que Madrid acceptés la creació d'una institució com la Mancomunitat no ha estat gens senzill, tot i la seva relativa rellevància política. De fet, la clau de volta continua en mans del Govern espanyol. Per això, en el seu primer discurs, Prat de la Riba recalca que Madrid ha de fer un pas més i transferir-li competències. "La Mancomunitat, que com a personalitat ho és tot, com a poder no és res", afirma. I malgrat tot, Prat de la Riba esbossa un programa de govern humil però necessari, curt i realista: "Que no hi hagi ni un sol ajuntament de Catalunya que deixi de tenir, a part dels serveis de policia, la seva escola, la seva biblioteca, el seu telèfon i la seva carretera".

Els homes rere la Mancomunitat de Catalunya

Radiografia de la catalunya del 1914

I és que aquest 6 d'octubre del 1914, el 40% de la població catalana encara és analfabeta, les biblioteques públiques, tret de la de la universitat, inexistents; el servei telefònic només arriba a 38 dels 1.083 municipis del Principat, i quasi la meitat d'aquestes poblacions no disposen ni d'un camí veïnal que permeti fer arribar un carro a la plaça del poble. Per això la Mancomunitat s'ha de posar a treballar immediatament, per poques competències que tingui o les oposicions que hi hagi.

No seran poques. "L'obstacle més gros serà la resistència de l'Administració, la tradició d'absorció, d'abassegament de funcions i mitjans del poder públic a Espanya", prossegueix en el seu discurs Prat de la Riba. El president coneix perfectament d'on provenen les resistències. Malgrat que el decret del Govern del 18 de desembre del 1913 permet que qualsevol regió espanyola mancomuni les seves diputacions, només Catalunya ho fa. A ningú no se li escapa, i menys a l'Administració espanyola, que, per primera vegada en dos-cents anys, des de l'ensulsiada del 1714, el país disposa d'un instrument de gestió que abraça tot el territori del Principat: "La Mancomunitat clou un període i n'obre un altre", conclou el president. Per això, abans de començar a caminar, des de Madrid ja se n'han reduït les expectatives. Pel que pugui ser, s'ha prohibit que la Mancomunitat pugui mantenir cossos armats, en una maniobra clara per impedir que la Diputació de Barcelona pugui transferir-li els Mossos d'Esquadra. Cal esperar fins al gener del 1920 perquè les quatre diputacions puguin traspasar-li la pràctica totalitat de les competències. Aquest és tot el poder que administrerà la Mancomunitat de Catalunya: els propis i únics d'una diputació provincial. L'Estat mai no s'avorirà a transferir-li delegacions ni recursos fiscals, i per això la institució es veu obligada a viure una situació pressupostària precària i difícil.

No és estrany, doncs, que durant els anys de màxim rendiment, el 76% dels recursos que la Mancomunitat administra siguin propis. Aquests es destinen sobretot al que Prat de la Riba i els seus més estrets col·laboradors, com Josep Puig i Cadafalch o Josep Pijoan, en diuen "construir un país modern". Catalunya es troba més desenvolupada que la resta de l'Estat espanyol, però menys que els països europeus en els quals s'emmiralla. Cal aprendre de França, d'Alemanya, del Regne Unit i d'Itàlia, i establir un criteri de màxims per poder dur a la pràctica la utopia noucentista de la Catalunya ciutat: bastir un país civilitzat, equilibrat, solidari i redistributiu.

En aquest reportatge

- [La construcció d'un país modern](#)
- [Un ens simbòlic però sense poder](#)
- [Reordenar les peces del taulell](#)
- [Modernització i cooperativisme](#)
- [La Mancomunitat en el punt de mira](#)